

Τεστ στα σχήματα λόγου

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΧΑΤΖΗΛΑΜΠΡΟΣ

Όνοματεπώνυμο Εξεταζόμενου (-ης)	Βαθμός
	/20

Άσκηση 1. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε το (-α) ανάλογο (-α) σχήμα (-τα) λόγου στις παρακάτω περιπτώσεις. Δεν απαιτείται τεκμηρίωση στην απάντησή σας.

A/A	Παράδειγμα	Σχήμα Λόγου
1.	«Στων Ψαρών την ολόμαυρη ράχη περπατώντας η δόξα μονάχη.» <i>(Η Καταστροφή των Ψαρών - Δ. Σολωμός)</i>	
2.	«Ήρθαν κύριοι με τσάντες και μεζούρες, μέτρησαν το οικόπεδο, άνοιξαν τα χαρτιά, οι εργάτες έδωξαν τα περιστέρια, ξήλωσαν το χαγιάτι, έριξαν το σπίτι. . .» <i>(Κατατρέχουν τη γραφικότητα - Ντ. Χριστιανόπουλος)</i>	
3.	«Σε θωρώ κι αναθαρρεύω και τα χέρια μου χτυπώ, σαν αγία σε λατρεύω, σα μητέρα σ' αγαπώ.» <i>(Η σημαία - Ι. Πολέμης)</i>	
4.	«Με μια βιασύνη αργή και νευρική. . .» <i>(Η αποτυχημένη συμφωνία - Μαρία Πολυδούρη)</i>	
5.	«Πίνω το ωριοστάλακτο ¹ της πλάκας το φαρμάκι.» <i>(Παραδοσιακό μοιρολόι)</i>	
6.	«Πέρασε ανήσυχα για όχι λίγη ώρα»	

¹ Ωριοστάλακτος = αυτός που στάζει ωραία.

7.	«Εγέλαν η ανατολή κι η δύση καμαρώνει.» <i>(Ερωτόκριτος - Β. Κορνάρος)</i>	
8.	«Κάποτε μες στα όνειρά μας ομιλούνε, κάποτε μες στην σκέψη τες ακούει το μυαλό.» <i>(Φωνές - Κ. Καβάφης)</i>	
9.	«Στο έμπα χίλιους έκοψε ² , στο έβγα δυο χιλιάδες και στ' άλλο στριφογύρισμα δεν ήβρηκε να κόψει.» <i>(Δημοτικό τραγούδι)</i>	
10.	«Δεν έχουν γκισέ, φρουρούς στην είσοδο και χρηματοκιβώτιο. Δεν εξαργυρώνουν επιταγές ούτε χορηγούν δάνεια, ενώ το νόμισμα που αναγνωρίζουν υποδιαιρείται μεν σε «λεπτά», αλλά δεν κόβεται σε χαρτονομίσματα. Είναι οι Τράπεζες Χρόνου (Time Banks), ένα πρωτοποριακό σύστημα ανταλλαγής υπηρεσιών, που μετράει ήδη σχεδόν μία εικοσαετία ζωής στο εξωτερικό και πρόσφατα έφθασε και στη χώρα μας.» <i>(Άρθρο της Καθημερινής)</i>	

Μονάδες 10

Άσκηση 2. Το παρακάτω ποίημα ανήκει στη Maya Angelou και σχετίζεται με την υποτίμηση τόσο του γυναικείου φύλου όσο και με την καταπίεση που έχουν υποστεί διαχρονικά οι λαοί της Αφρικής. Ωστόσο, το ποιητικό υποκείμενο (που ταυτίζεται με γυναίκα ή με την ίδια την Αφρική) δηλώνει ότι «θ' ανατέλλει»... Στο κείμενο σχηματίζεται ένα σχήμα κύκλου. Πώς προκύπτει η διαπίστωση αυτή; Ποιος ο ρόλος αυτού του σχήματος; Να απαντήσετε σε 50-60 περίπου λέξεις.

«ΘΑ ΑΝΑΤΕΛΛΩ»

Μπορείτε να με γράψετε στην ιστορία
με τα πικρά, διαστρεβλωμένα ψέματά σας,
να με σύρετε στην ίδια τη βρομιά

²Έκοψε = σκότωσε.

αλλά εγώ ακόμα, σαν τη σκόνη, θα ανατέλλω.
Μήπως η ευφορία μου σας αναστατώνει;
Γιατί με θλίβετε;
Μήπως επειδή περπατάω
σα να έχω πετρελαιοπηγές
που ξεχύνονται στο σαλόνι μου;
Θέλατε να με δείτε διαλυμένη;
Με τσακισμένο κεφάλι και χαμηλωμένα μάτια;
Θα μπορούσατε να με πυροβολήσετε με τα λόγια σας,
θα μπορούσατε να με σφάξετε με τα μάτια σας,
θα μπορούσατε να με σκοτώσετε με το μίσος σας.
Αλλά ακόμα εγώ, σαν τον αέρα, θα ανατέλλω.
Από τις ντροπιαστικές καλύβες της ιστορίας θα ανατέλλω.
Από ένα παρελθόν που έχει για ρίζες του τον πόνο θα ανατέλλω.
Είμαι ένας μαύρος ωκεανός κυματιστός και απέραντος
εκπνέοντας μεγαλώνω κι αντέχω στην παλίρροια
αφήνοντας πίσω τις νύχτες του τρόμου και του φόβου.
Ανατέλλω σε ένα ηλιοβασίλεμα θαυμαστά καθαρό.
Ανατέλλω φέροντας τα δώρα που μου έδωσαν οι πρόγονοί μου,
είμαι το όνειρο και η ελπίδα του σκλάβου.
Ανατέλλω
Ανατέλλω
Ανατέλλω

(ελαφρώς διασκευασμένο)

Άσκηση 3. Το παρακάτω ποίημα του Τίτου Πατρίκιου λέγεται «Αλληγορία» και γράφτηκε στην περίοδο της δικτατορίας. Αν λάβει κανείς υπόψη ότι η βαλανιδιά συμβολίζει τη δημοκρατία, να εξηγήσετε (σε 50-60 λέξεις) γιατί το ποίημα τιτλοφορείται έτσι και να επισημάνετε τον συμβολικό ρόλο της γης, των σπόρων και του νερού.

«ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ»

Σαν έπεσε η βαλανιδιά
άλλοι κόψανε ένα κλαδί, το μπήξανε στο χώμα
καλώντας για προσκύνημα στο ίδιο δέντρο,
άλλοι θρηνούσαν σ' ελεγεία³
το χαμένο δάσος τη χαμένη τους ζωή,
άλλοι φτιάχνανε συλλογές από ξεραμένα φύλλα
τις δείχνανε στα πανηγύρια βγάζανε το ψωμί τους,
άλλοι διαβεβαίωναν τη βλαπτικότητα των φυλλοβόλων
διαφωνώντας όμως στο είδος ή και στην ανάγκη αναδάσωσης,

³ Ελεγεία = θρηνητικό ποίημα.

άλλοι, μαζί κι εγώ, υποστήριζαν πως όσο υπάρχουν
γη και σπόροι υπάρχει δυνατότητα βαλανιδιάς.

Το πρόβλημα του νερού παραμένει ανοιχτό.

Μονάδες 03

Άσκηση 4. Το παρακάτω ποίημα της Αντωνίας Μποτονάκη περιλαμβάνεται στη συλλογή «Τέρμα Θεού», εκδόσεις Ιωλκός, 2021 (β' έκδοση). Στο ποίημα επαναλαμβάνονται λέξεις που δημιουργούν ένα μοτίβο «θανάτου». Αφού εντοπίσετε μερικές από τις λέξεις αυτές και λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο του ποιήματος, να εξηγήσετε σε τι αποσκοπεί η χρήση τους. Η απάντησή σας να μην υπερβεί τις 60 λέξεις.

«ΑΦΥΠΝΙΣΗ»

Όταν πέθανε, πριν ένα χρόνο ακριβώς, ο πατέρας μου
δεν πέθανα· όπως φοβόμουν.

Όταν σκοτώσανε, ένα μήνα μετά, το γάτο μου
δεν τρελάθηκα· όπως φοβόμουν.

Όταν αποφάσισα – σήμερα μόλις – να κάνω ευθανασία

στο γέρικο σκυλί μου

δεν έκλαψα.

Χτες βράδυ είδα φωτογραφίες νεκρών παιδιών στη Γάζα·

κι όμως κοιμήθηκα σχεδόν καλά.

Φοβάμαι πως έχω πεθάνει από καιρό...

Μονάδες 04

Εύχομαι επιτυχία!